* * *

Ha deyirsən gələcəyəm, gəlməzsən,
Bu qədər insanda ayılan[1] olmaz.
Sənin qəmzən kimi xəncəri-xunriz,
Mənim bağrım kimi ayılan[2] olmaz.

Bir yerdə ki, şərh eyləyə araya[3],
Arif gərək o mənanı araya[4],
Saqi oldun sən ki, düşdün araya[5],
Dəxi bu məclisdən ayılan olmaz.

Dərin dərya kənarında yaqusən[6],
Tök rəqibin gözlərinə yaqusən[7],
İnsafi yox, qəzəği yox yaqusən[8],
Hərgiz sənə mayil ayılan[9] olmaz.

Neçə aşiq can veribdir dərində[10],
Neçəsi də pabəstədi dərdinə[11],
Muradımız hasil xaki-dərdində
Yatarıq illən, ayılan[12] odmaz.

Sonalar gölləri bulanıq olar,
Piltə cismim yanar bulanıq olar[13]
Görəndə Zakiri bulanıq olar[14]
Zülfün kimi bədxu ayılan[15] olmaz.

[1] A, yalan
[2] Ovulan, parçalanan
[3] Ər ayə şərh edə
[4] Araya, axtara; öyrənə
[5] Ortaya, araya
[6] Ya qu quşusan
[7] Ağu sən
[8] Yağısan, düşmənisən
[9] Mail olan, vurulan
[10] Dövrəndə//dövründə
[11] Dərinlikdə
[12] Ay ilə
[13] Qovlar, liflər yağa bulanar
[14] Bulanıb, qovar
[15] Ay ilan.

* * *

Heyf ki, bilmədim çay kənarında
Yetişən guşimə bu səda qıydı[1].
Yoxsa qətl-am edib xublar aşiqin
Səs səsə veribdir bu səda qıydı[2].

Çeşmimin yaşından dirilən[3] olmaz,
Siyəh zülfün kimi dirilən[4] olmaz,
Yar gəlməsə məndən dirilən olmaz,
Məni xəstə salan bu səda qıydı[5].

Müjganları tökər yağı[6] gölərin,
Əritdi cismimdə yağı gözlərin.
Qanlıdır aşikar yağı gözlərin
Bu yayı, bu oxu bu səda qıydı[7].

Gündüz yüzə çıxa bilməz yarasan[8],
Əfv olursan qulluğuna yarasan.
Etibar eyləmə, çarə yarasan[9],
O biri şəfadı, bu səda qıydı[10]

Hahan qəmin yetər oldu üzə[11] yar,
Az qalıbdır Zakir canın üzə, yar.
Səri-zülfün qoma düşə üzə, yar,
Qorxuram üzari bu səda qıydı[12].

[1] Qıy idi, səs idi
[2] Bu tamam ahü nalə, mərsiyyə idi
[3] Durulan, saflaşan
[4] Diri, cəld ilan
[5] Busə dağı idi
[6] Ağu, zəhər
[7] Bu sədəqi, ox qabısı idi
[8] Sənin yarasan, gecə quşun
[9] Ara-axtar sən
[10] Bu səd, tamam ağu idi
[11] Yüzə yetdi
[12] Poza, dağıda.

* * *

Heç bilməzəm nəəqt vəqtədən sevdiyim,
Gözlərim yolunu bu saqi nədi?[1]
Sən də bir insafa gələcəksənmi,
De görüm sözünün bu saqi[2] nədi?

Girib meyxanəyə xumariyəm[3] mən,
Tutmuşam zülfünlə xumariyəm[4] mən.
Şəhla gözlərinin xumariyəm mən
Dəxi bu piyalə, bu saqi nədi?

Qarışıb çeşmimin abi cananə[5],
Pəyəndaz etmişəm abi cananə[6].
Yüz kərrə can verdim abi cananə[7].
Bir kərrə istədim bu saqi nədi[8]

Yaşılbaş sonasan, üzqan eylərsən,
Aşiqlər canını üzqan eylərsən.
Hər qiya baxanda üzqan[9] eylərsən,
Bilməzəm dərində bu saqi nədi?[10]

Neylədi, Zakirdən dəndanə yüzin[11],
Həbəşi xalların dandanə yüzin[12],
Necə tab gətirsin dəndanə yüzin[13]
Bir məgəs pərilə bu saqi nədi[14]

[1] Busmaqdan qan ağlayacağam
[2] Doğrusu, sağı
[3] Xum, şərab axtaram
[4] Saçlarınla həmxasiyyət olmuşam
[5] Abi nanə qarışıb, yəni göz yaşımla çörəyimi isladıram
[6] Göz yaşımı cananımın ayağına axıtmışam
[7] A bic, anana
[8] Busə istədim, qınadı, məzəmmət etdi
[9] Yüz qan
[10] Busə qan bahasınadır?
[11] Üzün o yana döndü, üz döndərdin
[12] Çəhrayı, nargilə yanağın
[13] Dişə, dişləməyə üzün necə tab etsin
[14] Bir milçək qanadıyla vursa qanadar

Gəraylılar

* * *

Bənzər meyxanədə sərxoş
İki tərsayə gözlərin.
Dəxi sürmə nə hacətdir,
Can alır sayə gözlərin.

Kaman qaşın peyvəstdir,
Oxları dilnişəstdir,
Guya hinduyi-məstdir,
Giribdi yayə gözlərin.

Zülfün könüllər məskəni,
Pabəst eylər hər görəni;
Məcnun tək, aqibət, məni
Salır səhrayə gözlərin.

Neyləmişəm o xunxarə,
Müttəsil baxar əğyarə,
Bir dəm eyləməz nəzzarə,
Məni-rüsvayə gözlərin.

Bir tərəfdən artırar qəm,
Bir tərəfdən edər mərhəm,
Həm öldürür Zakiri, həm
Qaçar hərayə gözlərin.

* * *

Bəhri-bəlayə qərq oldum,
Dişi durdanədən ayrı.
Yanmaqda məni bilməyin
Oda pərvanədən ayrı.

Saqi, məni namuradə
Dərdi-sər vermə ziyadə;
Hərgiz içərəmmi badə
Çeşmi məstanədən ayrı?

Xəbər alsan mürği-canı,
Tari-mudur aşiyanı;
Bir-bir zülfü-pərişanı
Dolanır şanədən ayrı.

Sevdiyim məni dağ eylər,
Qeyr ilə ittifaq eylər,
Hər zaman seyri bağ eylər
Məni-divanədən ayrı.

Öləndə Zakiri-xəstə
Növcavanlar dəstə-dəstə
Gəlməsin qəbrimin üstə,
Deyin, cananədən ayrı.

* * *

Bilməm neçin ölməyirəm
Bərkiyibdir üzüm sənsiz.
Həg bilir ki, öz işimə
Təəccübəm özüm sənsiz.

Qəmi-eşqin varə-varə
Əsər etdi dili-zarə.
Çıxsın, səndən özgə yarə
Əgər baxsa gözüm, sənsiz.

Nəzər sallam solü sağa,
Bir kimsə yox danışmağa,
Bu qədər dərdi-fərağa
Axır necə dözüm sənsiz.

Gələ gör ki, növcəvanım,
Qalmadı tabü təvanım;
Lal olub nitqi-zəbanım,
Tükənibdir sözüm sənsiz.

Zakirəm, çəkirəm əfğan,
Bülbül kimi şəbi-hicran,
Əli qoynunda, sərgərdan
Nə vəqtədən gəzim sənsiz?!

* * *

Bu növi qaşü göz olmaz,
Məgər bəxşi-xudadır bu?
Hər atanda yüz qan eylər,
Qiyamət oxu yadır[1] bu.

Dərində, ey padişahım,
Əflakə yetişdi ahım;
Bir demədin, qibləgahım,
Görün necə gədadır bu.

Bu qədər eylərəm şivən,
Sanma vəslin dilərəm mən.
Həmin bu yetər deyəsən
Kim, bizim binəvadır bu.

Məni-bidil, biqərarı
Öldür, qurtar səni tarı!
Kuyində görmək əğyarı –
Əlhəq, mənə cəfadır bu.

[1] Ox və yaydır

Yaya girib iki hindu,
Ox atar Zakirə hər su;
Çox görmüşəm çeşmü əbru,
Göz deyil, bir bəladır bu.

* * *

Bu növi ki, çərxi-fələk
Bizim ilən mədar eylər,
Az çəkər ruzigarımı
Zülfün tək tirə-tar eylər.

Su oynağı olan mənzil
Səbz olmaya, mümkün deyil,
Göz yaşı tökdükcə könül
Dəxi də çox qübar eylər.

Yolunda keçmişəm sərdən,
Əbəs yerə bəyaz gərdən
Belə ki, saldı nəzərədən,
Kim mənə etibar eylər.

Zülfündü pəri-pərvazın,
Kimdir ki, çəkəməyə nazın,
Dəmbədəm çeşmi-şahbazın
Dil mürğünü şikar eylər.

Qəm ləşkəri dəstə-dəstə
Hər tərəfdən gəlir üstə;
Bilməzəm, Zakiri-xəstə
Onsuz necə qərar eylər?!

* * *

Dedim dilbərə: ey zalım
Bu qədər də qan olurmu?
Dedi: pərvanə yanmaqdan
Şəmə bir nöqsan olurmu?

Eşq əhlinə ol şəkərləb
Hər görənədə eylər qəzəb.
Öldürəndən sonra, yarəb,
Görən, peşiman olurmu?

Dil bağladım bir dilbərə,
Yıxdı evimi göz görə;
Əqli olan gözəllərə
Valehü heyran olurmu?

Sevdiyim, Allahı sever,
Ahımdan eyləmə həzər;
Ta əsməsə badi-səhər
Qönçələr xəndan olurmu?

Təbibə götürüb pərdə,
Dedim: bir od var cigərdə;
Dedi: Zakir, elə dərdə
Təbibdən dərman olurmu?

* * *

Keçdi növbəti zimistan,
Yenə fəsli-bahar oldu.
Əndəlibi-binəvanın
Sənəti ahü zar oldu.

Yasəmənü gülü lalə
Bir çəməndə qurub halə;
Ərfüğan tutub piyalə,
Nərgis içib xumar oldu.

Əmr olundu, abi-niysan
Cansızlara bəxş etdi can.
Yenə təzələndi dövran,
Nə gözəl ruzigar oldu!

Səbzpuş olub çəmənlər,
Qaldıdı[1] hər şükufə sər.
Oyan, ey bəxti-bixəbər,
Yatan hamı bidar oldu.

Əlac oldu hər bimarə,
Tapıldı dərdinə çarə.
Elə, həsrət qalan yarə
Zakiri-dilfikar oldu.

* * *

Könül, uyma bivəfayə,
Axır səni xərab eylər;
Salıb eşqin atəşinə,
Cigərini kəbab eylər.

Dil bağlama bir dilbərə,
İstər yolunda can verə.
Beş gün keçməz, əbəs yerə,
Görərsən, inqilab eylər.

O zaman ki, dönər üzü,
Bəhanəli olar özü,
Açar, çəkər, iki sözü
Uzadıb bir kitab eylər.

Onlarda olmaz, müxtəsər,
Mehri məhəbbətdən əsər.
Sənə biganədən betər
Cəfa verib əzab eylər.

Zakir, sevən kəs novcavan
Gərək eyləyə imtəhan.
Sonradan olur peşiman
Hər kimsə ki, şitab eylər.

[1] Qaldırdı

* * *

Gecə-gündüz gözüm, könlüm
Qan-yaş tökər yar əlindən,
Baş alıb gedim nə yana
Bu iki xunbar əlindən.

Müddətdi, can idi xəstə,
Səngi-sitəmlə şikəstə;
Tapşırdım nərgisi-məstə,
Qurtardım bimar əlindən.

Düşmüşdü dili-divanə,
Dami-zülfi-pərişanə,
Aldı bir şəkl ilə şanə
Turreyi-tərrar əlindən.

Məşhər günü pirü novrəs,
Şikayət edəndə hər kəs,
Bəlkə deyəm, ey dadrəs!
Dad çeşmi-xumar əlindən!

Boynu buruq kəsib yanın,
Həmin ki, ola qurbanın,
Gəlməz Zakiri-şeydanın
Bundan qeyri kar əlindn.

* * *

Gözəl çox olur, sevdiyim,
Sən nə ziyadə göyçəksən;
Zikri-ləbin dəhanımı
Gətirir dadə, göyçəksən.

Söylədi behiştdən gələn;
Sənin tək yoxdu müstəhsən.
Əvvəl elə bilirdim mən
Bizim aradə göyçəksən.

Aşiq alıbdır dörd yanın,
Atarsan növki-müjganın,
Əsirgəməzsən peykanın,
Əcəb üftadə göyçəksən.

İxtilatındır məzəli,
Sözündən canlar təzəli,
Ellərdi bəzək gözəli,
Vəli, sən sadə göyçəksən.

Hədyan söylər öz-özünə,
Qatışma onun sözünə;
Giribsən Zakir gözünə,
Bilməzəm yadə göyçəksən.

* * *

Günəş pərtövəfkənliyi
Ruxi-zibadan öyrənmiş,
Tuti şəkkər-şikənliyi
Ləbi-guyadən öyrənmiş.

Zülfün könüllər pənahı,
Qaşlarındı qibləgahı;
Ahular tərzi-nagahı
Çeşmi-şəhladən öyrənmiş.

Sərkəşliyə olub mötad,
Üftadəsin eyləməz yad;
Bu şivəni sərvi-azad
Qədi-rənadən öyrənmiş.

Düşdükcə yadıma tellər,
Sızıldaram uzun illər;
Ahü əfğanı bülbüllər
Dili-şeydadən öyrənmiş.

Zakir tək mərdi mərdanə,
Can verir vəsli-cananə;
Oda yanmağı pərvanə
Məni-rüsvadən öyrənmiş.

* * *

Neyləmişəm, incimisən
Yenə ey gülbədən məndən?
Zahirən, vardır təzədən
Sənə bir söz deyən məndən

Qəm evində zar olalı,
Eşqə giriftar olalı,
Yarımadıq yar olalı,
Nə mən səndən, nə sən məndən.

Mailəm çeşmi-qəzalə,
Olmuşam dərdə həvalə,
Əl götürməz ahü nalə
Gecələr sübhədən məndən.

Pərişan etdin halımı,
Əyibsən qəddi-dalımı;
Nə deyim, tanrı zalımı
Xəbər alsa, görən, məndən?

Yox olub Zakirin varı,
Günbəgün artar azarı;
Xəbrdar eyləyin yarı,
Ey Allahı sevən, məndən.

* * *

Neçin ol səngdil, bu mən
Çəkən əfğanə bir baxmaz?
Gözümdən seyl tək hərdəm
Axan al qanə bir baxmaz?

Götürüb qönçə sərpuşun,
Cəm eyləib əqlü huşun,
Veribdir bülbülə guşun,
Gülü xəndanə bir baxmaz.

Hanı Şirin, hanı Leyli,
Var idi aşiqə meyli;
Dəhrdən getdi gileyli,
Keçən dövranə bir baxmaz.

Çeşmi-xumarın görəndə
Can çıxar durmaz bədəndə,
Mey içib sərxoş gəzəndə
Dönüb məstanə bir baxmaz.

Səg rəqibi harda görcək,
Görərsən deyib güləcək.
Mürüvvətdirmi Zakir tək
Münasib xanə bir baxmaz.

* * *

Nə müddətdir dost yolları
Bağlanıbdır, xəbər gəlməz.
Nə bir namə, nə bir qasid,
Heç biri, müxtəsər gəlməz.

Yazaram, eylərəm minnət,
Gah aşikar, gahi xəlvət.
Yəqinimdir o bimürvət
Həqdi, gəlləm deyər, gəlməz.

Hərdəm artırır qəzəbin,
Soruşan yoxdur səbəbin;
Yad etməkdən ləlbi-ləbin
Döndü qanə cigər, gəlməz.

Xəbər aldım dönə-dönə,
Yar qəhrin çəkən kimsənə,
Əlhəqqi, çox dedi genə;
Bivəfadan səmər gəlməz.

Lütf eylə Zakiri-zarə,
Baxma təneyi-əğyarə,
Qiyamət qopsa, xublarə
Aşiqindən zərər gəlməz.

* * *

Nə faidə, ildə bir yol
Olur lazım sizə qurban.
Mən istərəm sənə gündə
Olam tazə-tazə qurban.

Əqlü huşi, din imanı
Etmişdim qaşın qurbanı;
Dur öldür, sevdiyim, canı
Gətirmişəm gözə qurban.

Eşq əhli cüstü cuyində,
Dolanır dövri-ruyində,
Yatarlar səri-kuyində,
Tökülübdür düzə qurban.

Deyin sərvi-güləndama;
Öldürsün, yetişim kama;
Müşküldür gələn bayrama
Acü susuz dözə qurban.

Siyəh zülfün kəmənd eylə,
Zakiri payibənd eylə;
Etibar yoxdu, bənd eylə,
Qoyma açıq gəzə qurban.

* * *

Sənin günəş camalına
Olsun şəmsü qəmər sədqə;
Gözünə, rüxi alına
Nərgisü güli-tər sədqə.

Dur sallan,ey şahi-xuban,
Düşsün əyağına yüz can.
Yay qaşlara vəsmə qurban,
İncə belə kəmər sədqə.

A yanağa siyəh birçək,
Təəccüb, yaraşır göyçək;
Hər telinə yüz mənim tək
Aşiqi-dərbədər sədqə.

Mayiləm xülqü xuyuna,
Valehəm göftiguyuna,
Dəmbədəm səgi-kuyuna
Parə-parə cigər sədqə.

Zakirinəm, rəhm et mənə,
Üz tutub gəlmişəm genə;
Çıx xanədən, olsun sənə
Neçə əhli-nəzər sədqə.

* * *

Uçur görən məzarımı
Sanır ki, onda xakəm mən.
Heç deməz ki, yardan ayrı
Ləhəd tək sinəçakəm mən.

Şəhidi-eşqdir tənim,
Nə hacət qüslü kəfənim,
Göz yaşı yuyub bədənim,
Dəfn eyləyin ki, pakəm mən.

Üstümə gəlsə ol nigar,
Qoymun nəbzim tuta zinhar;
Barmaqları qabar atar,
Ziyadə suznakəm mən.

Qəsdin imtahandı əgər,
Bunca cövrü cəfa yetər,
Tut əlimi, nazlı dilbər,
Dərd əlindən həlakəm mən.

Zakirəm ləbi– meygunə,
Cigərim dönübdür xunə,
Nisbətim vermə Məcnunə,
Bir aşiqi bibakəm mən.

* * *

Fələk, səndə nə adətdir
Ayırmaq yarı yarından,
Məgər həzər etməzmisən,
Aşiqin ahü zarından?

Giriftari-kəmənd oldum,
Günbəgün dərdmənd oldum,
Boynuma keçdi, bənd oldum,
Bir muy zulfi-tarından.

Hər kimsə ki, aşiq ola,
Mənim kimi həsrət ölə,
Bir əlin qoyun çölə, –
Tanısınlar məzarından.

Rəhi-eşqində öldüm mən,
Gəlib görsə edər şivən;
Götürün, Allahı sevən,
Nəşim rəhgüzarından.

Qalmayıb şövkətü şanı,
Dəxi ol sən görən hanı,
Sevdi bir qönçədəhanı,
Zakir yox oldu varından.

* * *

Hər aşiqin bir yarı var,
Əlamətdi mənim yarım.
Başdan ayağa naz ilə
Nəzakətdi mənim yarım.

Gedəndə, getməyib mən də,
Ayrılıb can qaldı səndə;
Məhəbbət elə düşəndə,
Əmanətdi mənim yarım.

Çəkərsən ruyinə pərdə,
Salarsan aşiqi dərdə;
Üz gizləmək gözəllərdə
Nə adətdi, mənim yarım?!

Şikəstə Zakiri görcək
Üstünə qəmzə tiğin çək.
Aşiqə kuyində ölmək
Səadətdi, mənim yarım!

* * *

Hüsnün sultanı gözlərə
Tamam xanü paşa qurban.
Şəbnəm kimi gül üzündə
Qətrə-qətrə yaşa qurban.

Olmuşam dərdə həvalə,
Çəkirəm sübhədən nalə;
Əqliü huşum-zülfü xalə,
Mən özüm-yay qaşa qurban.

Götür tiğini dəstinə,
Can sədəqədir şəstinə,
İki nərgisi-məstinə
Gətirmişəm qoşa qurban.

Bir aşiq bəsdir qurbana,
Batma munca nahaq qana;
Yatar dərində yan-yana,
Veribdir baş-başa qurban.

Qətl eylə Zakiri-zari,
Yoxdur özgə tələbkari,
Ondan qeyri, səni tari,
Kəsmə, həddən aşa qurban.

* * *

Cəfa çəkdim, bağ yetirdim,
Gülşəni xarə tapşırdım.
Bunca fikrü xəyal etdim,
Tapmadım çarə tapşırdım.

Ölsəm qoyun, sizi tarı,
Yönümü dilbərə sarı.
Özüm öz əlimlə yarı
Bu gün əğyarə tapşırdım.

Nə qədər eylədim minnət,
Vəslinə vermədi fürsət;
Lailac olub, aqibət
Gənci şəhmarə tapşırdım.

Qaldım misali-pərvanə,
Eşq oduna yanə-yanə;
Canı göndərdim cananə,
Dili dildarə tapşırdım.

Xəstə Zakir kimi hanı
Könlü olan qəm məkanı?
Mən öldüm, ahü ofğanı
Bülbüli-zarə tapşırdım.